

Suomen ympäristökeskuksen toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2023

Jorma Jantunen ja Tuula Pietilä (toim.)

Suomen ympäristökeskuksen raportteja 27 | 2020

Suomen ympäristökeskuksen toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2023

Jorma Jantunen ja Tuula Pietilä (toim.)

Helsinki 2020

Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskuksen raportteja 27 | 2020
Suomen ympäristökeskus SYKE

Suomen ympäristökeskuksen toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2020–2023

Toimittajat: Jorma Jantunen ja Tuula Pietilä

Julkaisija ja kustantaja: Suomen ympäristökeskus SYKE
Latokartanonkaari 11, 00790 Helsinki, puh. 0295 251 000, syke.fi

Taitto: Marianne Autio (SYKE)

Julkaisu on saatavana internetistä: syke.fi/julkaisut | helda.helsinki.fi/syke
sekä ostettavissa painettuna SYKE:n verkkokaupasta: syke.omapumu.com

ISBN 978-952-11-5184-2 (PDF)
ISBN 978-952-11-5183-5 (nid.)
ISSN 1796-1726 (verkkok.)
ISSN 1796-1718 (pain.)

Julkaisuvuosi: 2020

Sisällys

I Yleinen osa	5
1.1 Toiminta-ajatus ja perustehtävän kuvaus	5
1.2 Toimintaympäristö ja siinä odotettavat muutokset	5
1.2.1 Toimintaympäristön muutokset	5
2 Strategiset linjaukset	7
2.1 Suomen ympäristökeskuksen rooli ympäristöpoliittisten päämäärien saavuttamisessa	7
2.2 Suomen ympäristökeskuksen toimintaa ohjaavat strategiset linjaukset 2020–2023.....	7
3 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	8
3.1. Yleiset vaikuttavuustavoitteet	8
3.1.1 Tietoon ja vuorovaikutukseen perustuvan politiikan tukeminen.....	8
3.1.2 Yhteistyö tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa	8
3.1.3 Kansainvälinen yhteistyö.....	9
3.2 Strategiset vaikuttavuustavoitteet	9
4 Toiminnallinen tuloksellisuus	11
4.1 Yleiset toiminnalliset tulostavoitteet	11
4.1.1 Toiminnallinen tehokkuus	11
4.1.2 Tuotokset ja laadunhallinta	12
4.2 Kehittämishankkeet.....	13
4.2.1 Tietovarannot ja tutkimusinfrastruktuuri.....	13
5 Voimavarojen hallinta	14
5.1 Rahoitus	14
5.1.2 Rahoitustaulukot	14
5.2 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	15
5.2.1 Strategiset tavoitteet	15
5.2.2 Henkilöstön kehittäminen ja työhyvinvointi.....	15
5.3 Toimitilat	16

1 Yleinen osa

1.1

Toiminta-ajatus ja perustehtävän kuvaus

Suomen ympäristökeskus (SYKE) on ympäristöministeriön alainen tutkimus- ja kehittämiskeskus, joka tukee kestävän kehityksen tavoitteiden ja keinojen arviointia ja valintaa sekä ympäristöpolitiikan toimeenpanoa. SYKE tuottaa uutta tietoa ja uusia ratkaisumalleja kestävän kehityksen edistämiseksi valtioneuvoston, muun julkisen hallinnon ja elinkeinoelämän käyttöön. Ratkaisujen pohjaksi SYKE tuottaa tietoa ympäristöstä, sen tilan kehityksestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä arvioi vaihtoehtoisia kehityssuuntia. SYKE huolehtii myös useista EU-lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten edellyttämistä raportoinneista sekä hoitaa eräitä ympäristövalvonnan ja muita viranomaistehtäviä. SYKE hoitaa myös maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia vesivarojen käytön ja hoidon tehtäviä.

1.2

Toimintaympäristö ja siinä odotettavat muutokset

1.2.1

Toimintaympäristön muutokset

SYKEN tulevaisuuden näkymät ovat perustehtävän kannalta myönteiset. Kestävän kehityksen tavoitteiden kansallinen ja maailmanlaajuinen toimeenpano edellyttää sellaista tietoa, jota SYKE tuottaa. Osaamistamme tarvitaan mm. ilmastopolitiikan tukena, vähähiiliseen kiertotalouteen perustuvan yhteiskunnan kehityksen vauhdittamisessa, kaupungistumisen kestävyysvarmistamisessa sekä ekosysteemi- ja luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämisessä. Laaja yhteistyöverkostomme mahdollistaa osaamisen ja voimavarojen joustavan hyödyntämisen ja uusien tarkastelujen ja ratkaisujen innovatiivisen kehittämisen. Yhteistyöhön pohjautuva toimintatapa on SYKEN strateginen tavoite ja toimintatapa.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksen määrä ja kohdistuminen muuttuvat lähivuosina erityisesti Euroopan unionin tasolla. EU:n vihreän kehityksen ohjelman korostama oikeudenmukainen kestävyysmurros ohjaa TKI-rahituksen painopisteitä SYKelle suotuisaan suuntaan. Toisaalta Iso-Britannian eron sekä unionin kokonaisbudjettia ja budjettijakaumaa koskevien linjauksien vaikutukset EU:n tutkimus- ja kehittämisrahoituksen määrään ja kohdistumiseen vuoden 2020 jälkeen ovat vielä epäselviä. COVID-19-epidemia saattaa vaikuttaa rahoitukseen ja sen kohdentumiseen.

SYKEN ulkopuolisen T&K-rahituksen taso pyritään säilyttämään uusiutumisen ja osaamisen ajantasaisuuden varmistamiseksi. Painopisteiden muuttumista ennakoidaan ja seurataan aktiivisesti. Rahoituksen kannattavuutta parannetaan edelleen projektien hallinnan käytäntöjä ja tukea kehittämällä. Tuottavuutta parannetaan hallinto- ja tukitehtävissä sekä ympäristötiedon tuottamiseen ja jakamiseen liittyvissä tehtävissä hyödyntämällä digitalisaatiota, uusia teknologioita ja työvälineitä. Aluehallinnon ja ministeriöiden tukitehtävissä palvelukyvyyn kestävä turvaaminen edellyttää toimintakäytäntöjen uudistamista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Uudella TTS-kaudella SYKEN toiminnassa korostuvat maailmanlaajuisten ympäristökysymysten keskinäiset kytkennät, kestävien siirtymien ja järjestelmätason kestävyysmurrosten tukeminen eri ohjauskeinoja yhdistämällä sekä elinympäristön ja terveyden monipuoliset kytkennät ja niihin liittyvät ratkaisut. Vesikriisit, epäonnistuminen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa, sään ääri-ilmiöt sekä luonnon köyhtyminen voivat äkillisinä tai vähittäin lisääntyvinä aiheuttaa laajoja poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia seurauksia. Uusimmat kansainväliset raportit nostavat voimakkaasti esiin ratkaisujen kiireellisyyden. Riskien hallinta edellyttää monialaista tietämyksen yhdistämistä ja kykyä systeemiin tarkasteluihin sekä yhteistoimintaa muiden tiedontuottajien ja tiedon hyödyntäjien kanssa.

SYKE on vahvistanut valmiuksiaan tutkimushankkeiden ja rekrytointien kautta sekä laajentamalla yhteistyöverkostojaan. Tavoitteena on parantaa edelleen menetelmäosaamista ja laajentaa kumppaniverkoston. Tiedon ja ratkaisujen välittämiseen entistäkin paremmin julkisten ja yksityisten päätöksentekijöiden käyttöön panostetaan. Laaja ja avoin yhteistyö yhtäältä tutkimuslaitosten, yliopistojen, yhteisöjen ja yritysten sekä toisaalta julkisen hallinnon kanssa edistää tämän päämäärän saavuttamista. Yritysyhteistyön laajentaminen kotimaassa ja Euroopassa on edelleen tärkeä kehittämisalue.

Alkuvuodesta 2020 alkaneen koronaepidemian vaikutusta SYKEN toimintaan on vielä varhaista arvioida. Joka tapauksessa se aiheuttaa voimakkaan taloustaantumisen ja heikentää julkista taloutta. SYKE pyrkii tukemaan kestäviä ratkaisuja epidemian hallinnassa ja siitä toipumisessa.

2 Strategiset linjaukset

2.1

Suomen ympäristökeskuksen rooli ympäristöpoliittisten päämäärien saavuttamisessa

Suomen ympäristökeskus (SYKE) tuottaa uutta tietoa ja kehittää uusia ratkaisumalleja kestäväen kehityksen edistämiseksi valtioneuvoston, muun julkisen hallinnon ja elinkeinoelämän käyttöön. Ratkaisujen pohjaksi SYKE tuottaa tietoa ympäristöstä, sen tilan kehityksestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä arvioi vaihtoehtoisia kehityssuuntia.

Agenda 2030:n toimeenpanossa SYKE keskittyy erityisesti Hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi -tavoitteen edistämiseen.

2.2

Suomen ympäristökeskuksen toimintaa ohjaavat strategiset linjaukset 2020–2023

SYKE keskittyy toiminnassaan:

- ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen, erityisesti näihin liittyviin ohjausjärjestelmiin ja -keinoihin sekä toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointiin ja seurantaan
- vesistöjen, pohjavesien ja Itämeren suojelun, hoidon ja kestäväen käytön edistämiseen sekä Itämereen ja vesiin kohdistuvien paineiden vaikutuksiin ja tilan seurantaan sekä Itämereen ja vesistöihin liittyvien ohjausjärjestelmien ja -keinojen kehittämiseen
- kiertotalouden ja biotalouden kestävyysarviointiin ja edistämiseen sekä materiaalien ja energian käytön tehokkuuden lisäämiseen
- luonnonvarojen käytön kestävyysarvioinnin kehittämiseen sekä uudentyypisten riskien tunnistamiseen ja ratkaisujen löytämiseen
- luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen ja turvaamiseen, luonnon kestäväen käytön ja ekosysteemien toimintaan perustuvien palveluiden ylläpidon edistämiseen ja ratkaisuihin sekä luonnonvarapalveluihin perustuvan liiketoiminnan edistämiseen
- kestäväen kaupungistumista, maankäyttöä, rakennettua ympäristöä ja liikennejärjestelmiä koskevan tiedon tuottamiseen ja jakamiseen sekä käyttötarpeiden yhteensovittamista tukevien ohjauskeinojen arviointiin ja kehittämiseen.

SYKE ottaa tutkimus- ja kehittämistoiminnassaan huomioon myös merkitykseltään kasvavat ympäristökysymykset, kuten

- globaalien ympäristökysymysten keskinäiset kytkennät sekä niiden heijastuminen Suomeen ja eri alueille maapallolla
- kestävien siirtymien (transitions) tukeminen erilaisilla ohjauskeinoilla ja niiden yhdistelmillä
- elinympäristön ja terveyden erilaiset kytkennät ja niihin liittyvät ratkaisut

3 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

3.1.

Yleiset vaikuttavuustavoitteet

Suomen ympäristökeskus vaikuttaa yhteiskunnan kehityksen kestävyyyteen tuottamalla ja välittämällä uutta tietoa ja uusia ratkaisumalleja. Tiedon keskeisiä käyttäjiä ovat valtioneuvosto, aluehallinto, kunnat, maakuntien liitot, liike-elämä, tiedotusvälineet, kansalaisjärjestöt sekä yksityiset kansalaiset.

Vaikuttavuustavoitteet perustuvat hallitusohjelman linjauksiin, ohjaavien ministeriöiden pitkän aikajänteen tavoitteisiin sekä Suomen ympäristökeskuksen strategiaan tavoitteisiin.

Suomen ympäristökeskus arvioi toimintansa vaikuttavuutta TTS-kauden aikana ja toteuttaa kauden lopulla erillisen vaikuttavuusarvioinnin. Arviointia varten tarvittavaa aineistoa kootaan koko tulossopimuskauden ajan.

Suomen ympäristökeskuksen toiminnalle asetettavat vaikuttavuustavoitteet on ryhmitelty temaattisesti viiteen kokonaisuuteen. Teemat ja tavoitteet ovat toisiaan täydentäviä ja niitä tuetaan seuraavilla toimilla:

3.1.1

Tietoon ja vuorovaikutukseen perustuvan politiikan tukeminen

SYKE korostaa tiedon ja vuorovaikutuksen merkitystä poliittisessa päätöksenteossa. Todennetun tiedon välittäminen tehokkaasti kaikkien toimijoiden ja tarvitsijoiden käyttöön edellyttää organisaatorajat ylittävää yhteistyötä.

SYKE osallistuu aloitteellisesti tiedon ja vuorovaikutuksen hyödyntämistä vahvistavien prosessien ja toimintatapojen uudistamiseen ja kokeilemiseen julkisen hallinnon eri tason viranomaisten sekä tietoa tuottavien ja sitä jakavien tahojen kanssa. SYKE tukee toiminnallaan erityisesti tulosohjaavia ministeriöitä ja aluehallintoa tuottamalla ajantasaista asiantuntijatietoa sekä arvioimalla lainsäädännön vaikutuksia.

3.1.2

Yhteistyö tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa

SYKE tiivistää edelleen yhteistyötään korkeakoulujen, muiden tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa TULANET-yhteenliittymää sekä muita kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja ja yhteistyösopimuksia hyödyntäen. Yhteistyöllä tavoitellaan alueellisten, fokuoitujen osaamiskeskittymien vahvistumista strategisesti tärkeillä tutkimusaloilla, infrastruktuurien yhteiskäyttöä, kansainvälisen kilpailukyvyn kasvua sekä tutkimustulosten ja osaamisen entistä suurempaa vaikuttavuutta julkisessa hallinnossa ja yritystoiminnassa. Toiminta- ja taloussuunnitelman tavoitteita tukevat keskeiset suuntaviivat tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalle vuosille 2020–2023 kuvataan 2020 laadittavassa TKI-suunnitelmassa, jota päivitetään jatkossa vuosittain.

3.1.3

Kansainvälinen yhteistyö

SYKE osallistuu aloitteellisesti kansainväliseen yhteistyöhön sekä omien verkostojensa kautta että tukien valtioneuvoston, erityisesti tulosohjaavien ministeriöiden toimintaa esimerkiksi kansainvälisissä yhteistyöryhmissä ja sopimusneuvotteluissa.

SYKE vahvistaa myös kansainvälistä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioyhteistyötä koskevaa viestintää ympäristöhallinnon sisällä yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

3.2.

Strategiset vaikuttavuustavoitteet

SYKEN toiminnalle asetettavat vaikuttavuustavoitteet on ryhmitelty viiteen kokonaisuuteen ja niille on määritelty sekä indikaattorit että tavoitearvot. Vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisesta raportoidaan vuosittain ja strategisia vaikuttavuustavoitteita täsmennetään vuosittain konkreettisella strategian toimeenpanosuunnitelmalla.

Vaikuttavuustavoite	Indikaattori*	Tavoitearvo
<p>Hyvä ympäristö ja monimuotoinen luonto</p> <p>Luonnon monimuotoisuus vahvistuu, Itämeren sekä vesistöjen ja pohjavesien tila paranee, vesivarojen käytössä ennakoidaan luonnonolosuhteiden muutokset ja ympäristöriskit ennakoidaan ja tunnistetaan. Elinympäristöt parantavat ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Kansainvälinen yhteistyö ympäristöasioissa kasvaa.</p>	<p>Vähintään hyvässä tilassa olevien vesimuodostumien osuus (joet/järvet/rannikko, %)</p> <p>Luonnon monimuotoisuuden muutos</p>	<p>Hyvässä tilassa olevien vesimuodostumien osuus kasvaa vuoteen 2018 verrattuna</p> <p>Luonnon monimuotoisuus lisääntyy vuoteen 2018 verrattuna</p>
<p>Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta</p> <p>Kansalliset ja kansainväliset toimet vauhdittavat hiilineutraaliuden saavuttamista sekä ilmastonmuutoksen sopeutumista. Kierto- ja biotalous vahvistuvat kestäväällä tavalla edistäen luonnonvarojen käytön kestävyyttä uudistaen samalla liiketoimintaa ja parantaen kilpailukykyä.</p>	<p>Kasvihuonekaasupäästöjen suhteellinen määrä (t CO²-ekv/henkilö, vuosi)</p> <p>Kasvihuonekaasujen nielujen suhde päästöihin (%)</p> <p>Luonnonvarojen käytön tehokkuus (indeksi)</p>	<p>9</p> <p>Lähestytään hiilineutraaliutta</p> <p>125</p>
<p>Kestävä kaupunkikehitys</p> <p>Kaupunkiseuduilla ja alueilla tehtävät toimet tukevat ilmastonmuutoksen hillintää, luonnonvarojen käytön kestävyyttä sekä vahvistavat luonnon kirjoa. Asuin ympäristöjen sosiaalinen ja ekologinen kestävyys vahvistuu. Kaupunkiseutujen ja maaseutualueiden kehittyminen tukevat toisiaan.</p>	<p>Kestävillä kulkumuodoilla kuljettavissa olevien työmatkojen osuus (%; vertailutasona vuosi 2015)</p> <p>Kestävyys huomioonottaminen kaupunkien ja alueiden suunnittelussa</p>	<p>+1%</p> <p>Kestävyys huomioonottaminen laajenee</p>
<p>Ympäristötiedon käyttämisen vahvistaminen ja tuottaminen</p> <p>Ympäristöä koskeva tieto on käyttäjien kannalta merkityksellistä, avointa, luotettavaa ja helposti saavutettavaa. Tiedon tuotanto on ennakoivaa. Uudenlaisia teknologioita hyödyntävät toimintamallit tukevat julkishallinnon uudistuksia ja kestävien liiketoimintamallien vahvistusta myös kansainvälisesti.</p>	<p>Palveluiden käytettävyys ja saatavuus</p> <p>Sähköisten tietopalveluiden käyttömäärien muutos (%; vertailutasona vuosi 2019)</p> <ul style="list-style-type: none"> - rajapintapalvelut - kansalaisille suunnatut verkkopalvelut (ymparisto.fi, vesi.fi, meritietoportaali, jarviwiki.fi) 	<p>Käytettävyys ja saatavuus paranevat vuoteen 2019 verrattuna</p> <p>+ 20%</p> <p>+ 25%</p>
<p>Paikallisten ja alueellisten kestävien ratkaisujen tuottaminen kokeilujen ja verkostojen avulla</p> <p>Alueelliset ja paikalliset verkostot tuottavat käytännön ratkaisumalleja vahvistaen yhteiskunnan ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä kansallisesti ja kansainvälisesti. Tietoa tuotetaan vuorovaikutteisesti kestävyyttä edistävien murrosten nopeuttamiseksi.</p>	<p>Kokeiluympäristöjen laajeneminen ja yleistymisen (kokeiluiden vaikutuspiirissä olevan väestön määrän muutos %; vertailutasona vuosi 2019)</p>	<p>+20 %</p>

* Indikaattori kuvaa vaikuttavuustavoitteeseen liittyvää yhteiskunnallista tilaa tai sen muutosta koko tulossopimuskaudella 2020–2023. Suomen ympäristökeskuksen toiminta vaikuttaa useimpien indikaattoreiden muutoksiin vain välillisesti.

4 Toiminnallinen tuloksellisuus

4.1

Yleiset toiminnalliset tulostavoitteet

4.1.1

Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnallisen tehokkuuden mittarit	Mittari	Tavoite 2019	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023
	Ammattiyhteisöille suunnatut artikkelit ja blogit / htv	0,37	0,32	0,39	0,42	0,44	0,48
	Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit / T&K-htv	1,1	0,85	0,93	0,95	0,96	0,97
	Julkaisut / htv	1,3	1,11	1,08	1,13	1,15	1,17
	Julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (%)	100	83	85	85	85	85
	Liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus (%)	100	116	105	105	105	105

4.1.2

Tuotokset ja laadunhallinta

Tuotosten ja laadunhallinnan mittarit	Mittari	Tavoite 2019	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023
	Ammattiyhteisöille suunnatut artikkelit (kpl)	125	178	130	135	135	135
	Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit (kpl)	255	251	260	265	265	270
	Verkkosivuvierailujen määrä (www.ymparisto.fi, 1000 kpl/a)	3300	3300	3000	3200	3400	3500
	Policy Brief -julkaisuiden määrä (kpl/a)	ei tavoitetta	6	10	10	10	10
	Asiantuntijablogien määrä (kpl/a)	80	67	90	100	110	120
	Julkaisuiden tieteellinen vaikuttavuus (TOP 10 -viittausindeksi ¹⁾)	ei tavoitetta	-		1,65		1,65
	Tieteellisten julkaisuiden laatu (= JUFO 2- ja JUFO 3 -tasolle luokiteltujen artikkelien osuus (%)) ³⁾	35	37	33	33	33	33
	Tunnettuus, mediaindeksi (julkishallinnon mediabarometri: kiinnostavuus x aktiivisuus (0–100))	50	61		50		50
	Paikkatietoaineistojen rajapintojen käyttömäärä (milj. kpl/a) ⁴⁾	110	141	110	115	120	120
	Tyytyväisyys SYKE:n palvelukyvyn kokonaisuutena (YM, MMM, ELYt)	3,5/5	3,2/5		3,3		3,3
	Tyytyväisyys SYKE:n asiantuntijatukeen (YM, MMM, ELYt)	3,5/5	3,3		3,3		3,3

¹⁾ TOP 10- viittausindeksissä tarkastellaan eniten viitattuun 10 prosenttiin kuuluvien tieteellisten julkaisuiden suhteellista osuutta. Maailman keskitasoa kuvataan indeksiarvolla 1,0.

²⁾ TOP 10- viittausindeksi vuosien 2012–2015 julkaisujen osalta. (Lähde: Tieteen tila 2018, Suomen akatemia).

³⁾ JUFO on tieteellisen julkaisufoorumissa vastaavan Julkaisufoorumin (www.julkaisufoorumi.fi) lyhenne; JUFO 1 = perustaso, JUFO 2 = johtava taso, JUFO 3 = korkein taso.

⁴⁾ Inspire- rajapintapalveluiden kautta ladattujen aineistojen määrä.

Kehittämishankkeet

Tietovarannot ja tutkimusinfrastruktuuri

Suomen ympäristökeskus vastaa useiden kansallisten tutkimusinfrastruktuureiden ylläpidosta ja kehittämisestä. Keskeisessä asemassa ovat erityisesti ympäristötietovarannot ja niitä tukevat toiminnot, Suomen merentutkimuksen infrastruktuuri FINMARI sekä SYKEN vertailulaboratoriotoiminta ja kemian mittanormaallaboratorio.

SYKE on avannut tietovarantonsa julkiseen käyttöön ensimmäisenä tutkimuslaitoksena Suomessa 2008. Tutkimusaineistojen avoin julkaiseminen on ollut mahdollista vuodesta 2018 alkaen. Tietovarantojen avaamista ja niiden ylläpidon suunnitelmallista kehittämistä jatketaan.

Luotettava, ajantasainen ja jalostettu tieto ympäristön tilasta ja kehityssuunnista antaa mahdollisuuden tietopohjaisille päätöksille, joilla voidaan ehkäistä ympäristössämme tapahtuvia haitallisia muutoksia sekä auttaa niihin sopeutumista. Tarpeet luotettavalle ja ajankohtaiselle tiedolle kasvavat mm. ilmastonmuutoksen, luonnon köyhtymisen sekä luonnonvarojen käytön kasvun myötä. Ympäristön tilan seurannan edellyttämän tiedon tuottamiseen liittyy useita lakisäätöisiä ja hallinnollisia tehtäviä. Tietoinfrastruktuuriin perustuvien tietopalveluiden käyttäjiä ovat valtion keskushallinnon lisäksi aluehallinto, kunnat, yritykset, yhteisöt ja kansalaiset. Useat EU-direktiivien sekä kansainvälisten sopimusten mukaiset raportoinnit pohjautuvat samojen tietosisältöjen käyttöön. Tiedonhallinta kattaa mm. vesivarojen, järvien, jokien, Itämeren, pohjavesien, luonnon monimuotoisuuden sekä eri luontotyyppien seurannan. Tietoa jalostetaan yhdistelemällä eri tietolähteitä sekä tuottamalla uutta tietoa mallien avulla.

SYKE uudistaa vastuullaan olevia tietovarantoja ja -järjestelmiä sekä muuta tutkimusinfrastruktuuria voimavarojen puitteissa kustannustehokkaammaksi ja paremmin käyttäjiä palvelevammaksi vuosina 2020–2024. Ympäristötiedon tiedonhallintaan liittyvän kokonaisuuden modernisoinnilla mahdollistetaan uusien yhteentöimivien ympäristötietoon liittyvien palveluiden ja työkalujen kustannustehokkaampi kehittäminen ja ylläpito. Kokonaisuuden modernisointi luo myös edellytykset uusien ympäristötietojen tuotantotapojen ja -menetelmien (mm. laserkeilausaineistot, datafuusio, koneoppiminen, jne.) käyttöönottoon sekä mahdollistaa tietovarantojen uudelleenlaisen ja laajemman hyödyntämisen.

Tietovarantojen ja niihin tukeutuvien tietojärjestelmien uudistuksia tehdään tulosoheavien ministeriöiden linjausten mukaisesti. Tässä yhteydessä myös SYKEN rooleja uudistetaan tarvittavilta osin. Tutkimusinfrastruktuurin muutoksissa otetaan huomioon kansallisen tutkimusinfrastruktuurin kehittämisohjelmat sekä näihin liittyvät rahoitusmahdollisuudet. Vertailulaboratoriotoiminnan roolia ympäristötiedon laadun varmentamisessa täsmennetään vertailulaboratoriotoimintaa koskeneen selvityksen (2018) linjausten perusteella yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa.

5 Voimavarojen hallinta

5.1

Rahoitus

Suomen ympäristökeskuksen rahoitus koostuu valtion budjetin kautta kohdennettavasta toimintamenorahoituksesta, tutkimus- ja kehityshankkeiden hankerahoituksesta sekä palveluista perittävistä maksuista.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolisen rahoituksen kehittyminen vaikuttaa merkittävästi SYKEN toiminnan laajuuteen ja sisältöön. Ulkoisen T&K- rahoituksen ennakoidaan pysyvän ennallaan tai kasvavan lievästi 2020–2023. SYKE pyrkii edelleen laajentamaan rahoituspohjaa, mikä vähentää riippuvuutta yksittäisten rahoittajien ratkaisusta.

5.1.2

Rahoitustaulukot

Voimassaolevan kehysten, vuoden 2021 tulo- ja menoarvioesityksen sekä ulkopuolista rahoitusta koskevien arvioiden mukaan SYKEN kokonaisrahoitus kehittyy seuraavasti:

	Toteuma 2019	TAE 2020*	Kehys 2021	Kehys 2022	Kehys 2023
Suora budjettirahoitus*, milj. €	24,4	23,4	23,3	23,1	23,0
	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023
Ulkopuolinen rahoitus, milj. €	35,8	33,1	33,1	33,8	33,8
Ympäristöministeriö	6,3	6,5	6,7	7,0	7,0
Muu julkisen sektorin rahoitus ¹⁾	12,6	12,0	12,0	12,0	12,0
EU-hankerahoitus ²⁾	8,1	7,5	7,0	7,0	7,0
Muu budjetin ulkopuolinen rahoitus ³⁾	3,8	2,8	3,0	3,5	3,5
Maksullisen toiminnan tulot ⁴⁾	5,0	4,3	4,3	4,3	4,3
Yhteensä	60,2	56,5	56,4	56,9	56,8

* VM:n esitys vuoden 2020 tulo- ja menoarvioksi

¹⁾ Arvioon sisältyy 2020 alkaen tutkimusala Arandan rahoitus yhteistoimintahankkeissa, hydrologisten palveluiden erillisrahoitus sekä kehitysyhteistyöhankkeiden rahoitus.

²⁾ EU-hankerahoitus on esitetty erikseen. Aiemmin rahoitus on sisältynyt muuhun budjetin ulkopuoliseen rahoitukseen.

³⁾ Sisältää muun pääosin julkisen rahoituksen, jota ei lueta maksullisen toiminnan rahoitukseksi.

⁴⁾ Kehitysyhteistyöhankkeiden rahoitus on vuodesta 2020 lähtien kirjattu muuksi julkisen sektorin rahoitukseksi.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

5.2.1

Strategiset tavoitteet

SYKE tavoittelee säilyttävänsä asemansa haluttuna työpaikkana sekä ammattilaisten että opiskelijoiden parissa. Huomiota kiinnitetään edelleen muutosten hallintaan, johtamisen ja esimiestoiminnan kehittämiseen sekä osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvointiin. Erityisesti panostetaan tutkijoiden ja asiantuntijoiden kansainvälisen liikkuvuuden tukemiseen sekä työn ohessa tapahtuvaan kouluttautumiseen.

5.2.2

Henkilöstön kehittäminen ja työhyvinvointi

SYKEN henkilöstön määrän ennakoidaan vähenevän lievästi, koska toimintameno-rahoituksen ja ulkoisen T&K- rahoituksen ennakoidaan supistuvan kokonaisuutena lievästi 2020–2023.

Henkisten voimavarojen hallinnan mittarit	Mittari	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023
Henkilöstö-rakenne	Henkilötyön määrä (htv)	564	565	561	560	560
	Toimintameno-rahoittei-nen htv-osuus (%)	36	41	40	40	40
	T&K- toiminnan toiminta-meno-rahoitteinen htv-osuus (%)	37	28	27	27	27
	Henkilöstön määrän muutokset (htv)	+6	+1	-4	-1	0
Kiinnostavuus työntekijänä	Sijoittuminen Universum-tutkimuksessa luonnontie-teen ammattilaisten /opis-kelijoiden vastauksissa	2./1.	2./2.	2./2.	2./2.	2./2.
Liikkuvuus	Yli 2 kuukautta ulkomailla työskennelleiden/ vaih-dossa olleiden henkilöiden määrä (kpl)	7	6	7	8	8
Osaaminen	Vähintään JET-tutkinnon tai vastaavan suorittaneiden esimiesten osuus (%)		50	55	55	60
Työhyvinvointi	Työtyytyväisyys (VM-baro)	*	3,8	*	3,8	*
	Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	8,2	6,5	6,5	6,5	6,5

5.3

Toimitilat

SYKEN toimitilojen käytön tehokkuutta on lisätty valtion strategisten tavoitteiden mukaisesti vuosina 2016–2019. Merkittävimmät muutokset on tehty keskittämällä pääkaupunkiseudun toiminnot Viikin kampusalueelle vuosina 2017–2019. Joensuun ja Oulun toimipaikkojen uudistukset ajoittuvat vuosille 2020–2021.

Toimitiloja koskevat tunnusluvut	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Tavoite 2021	Tavoite 2022	Tavoite 2023
Toimitilakustannukset ¹⁾ , euroa/ htv	5773	5900	5950	6100	6200
Tilatehokkuus ²⁾ , hu-m ² / htv	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5

¹⁾ Kaikkien toimitilojen kustannukset suhteutettuna henkilötöön määrään. Toimitilojen neliökustannusten on arvioitu nousevan 1 % vuosittain.

²⁾ Toimistotilojen huoneistoala suhteutettuna henkilötöön määrään.

ISBN 978-952-11-5184-2 (PDF)

ISBN 978-952-11-5183-5 (nid.)

ISSN 1796-1726 (verkkoj.)

ISSN 1796-1718 (pain.)